

Vraag:

Kan je in de biologische varkenshouderij volledig antibioticavrij werken? Wordt dit binnenkort verplicht? Zijn er alternatieven om bepaalde problemen zoals mastitis of spendiarree op te lossen?

Antwoord:

Antibioticumvrij werken in de biologische varkenshouderij

In de biologische veehouderij ligt de focus op ziektepreventie en het beperken van diergeneeskundige behandelingen. Dit door o.a. de toegepaste veehouderijpraktijken, de (lagere dan in de gangbare varkenshouderij) bezettingsgraad, de huisvesting, de selectie van bepaalde rassen en het gegeven rantsoen.

Aan het gebruik van bepaalde diergeneesmiddelen zoals **antibiotica** zijn in de biologische varkenshouderij sowieso **enkele regels** verbonden:

- Per jaar zijn maximaal drie behandelingen (bv. bij de zeugen) met antibiotica en chemisch gesynthetiseerde allopathische diergeneesmiddelen toegestaan. Voor dieren met een productieve levenscyclus die korter is dan één jaar, zoals vleesvarkens, is één diergeneeskundige behandeling per dier het maximum. Een diergeneeskundige behandeling is elke therapeutische of profylactische behandeling van één specifiek ziektegeval. Wordt dit aantal overschreden, dan moet het dier opnieuw een omschakelingsperiode doorlopen¹. Bij het gebruik van een regulier diergeneesmiddel moet rekening gehouden worden met een langere wachttijd: wachttijd x 2 (als op het etiket van het diergeneesmiddel de wachttijd verschilt van 0) of een wachttijd van 48 uur (als op etiket van het diergeneesmiddel niets wordt vermeld).
- Preventieve behandelingen met antibiotica en chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen zijn niet toegestaan. Dat wil zeggen dat de varkens niet met antibiotica mogen worden behandeld als de dieren geen ziektesymptomen vertonen of vooraleer er een gezondheidsprobleem wordt vastgesteld door de dierenarts. Uiteraard is het preventief gebruik van antibiotica ook tegenaangewezen in de gangbare varkenshouderij in het kader van resistentieontwikkeling bij de bacteriën.
- Bij het behandelen van zieke of gewonde dieren gebruik je bij voorkeur fytotherapeutische (kruiden)producten, homeopathie of spoorelementen, vitaminen of mineralen. De werking hiervan dient voldoende te zijn. Indien de behandeling niet doeltreffend is, kan men onder de verantwoordelijkheid van een dierenarts tot een regulier geneesmiddel overgaan.
- Alle behandelingen worden geregistreerd in het veeboek: de behandelingsdatum, de diagnosegegevens, de dosering, de aard van het geneesmiddel, de indicatie van de actieve farmacologische stoffen, de behandelingsmethode en de recepten van de dierenarts met de

---

¹ Borgo, E., et al., [Bio en de wet – dierlijke productie](#) (april 2016).

motivering daarvan en de wachttijd. Telkens wanneer reguliere geneesmiddelen worden toegediend, wordt deze informatie aan de controleorganisatie doorgegeven vooraleer de dieren of hun producten als bio op de markt worden gebracht.

Betreffende uw vragen namen wij contact op met twee Vlaamse biologische varkenshouders. Deze gaven aan zelden antibiotica te gebruiken. Beide bedrijven ervaren geen problemen met speendiarree bij de biggen en mastitis bij de zeugen. De varkenshouders gaven aan dat door het later spenen van de biggen deze al ruim de tijd hebben gehad om vast voeder te leren opnemen, wat de overgang melk/vast voeder en bijgevolg de darmgezondheid ten goede komt. Een van de varkenshouders gaf aan nog later te spenen, nl. op 8 à 9 weken.

Zijn er indicaties dat het binnenkort verplicht zal worden om antibioticumvrij te werken in de biologische varkenshouderij?

Momenteel zijn er geen aanwijzingen dat bij het herbekijken van de bio wetgeving vanuit Europa, wijzigingen in het gebruik van antibiotica zullen worden aangebracht.

Zijn er alternatieven om bepaalde problemen zoals mastitis of speendiarree op te lossen?

Hierboven werd reeds meegegeven dat bij het behandelen van zieke of gewonde dieren bij voorkeur fytotherapeutische (kruiden)producten, homeopathie of spoorelementen, vitaminen of mineralen worden gebruikt. Een lijst met de toevoegingsmiddelen die via het voeder kunnen worden toegevoegd, vindt u terug in de brochure [Bio en de wet - dierlijke productie](#) (p. 41-42).

Enkele mogelijkheden van kruiden en andere natuurproducten die kunnen helpen om de gezondheid te bevorderen en zo ziektes (zoals speendiarree; p.26-27 stalboekje) te voorkomen, vindt u terug in het '[Stalboekje varkens, natuurlijk gezond met kruiden en andere natuurproducten](#)'. Dit stalboekje werd oorspronkelijk gemaakt voor de biologische varkenshouderij en werd aangevuld voor de gangbare varkenshouderij. De werkzaamheid van de producten werd niet gecontroleerd. Er is uitgegaan van de gegevens die door de leveranciers beschikbaar werden gesteld of van de praktijkervaringen van de veehouders.

Het belang van een goede hygiëne, huisvesting en voeding wordt hier nogmaals onderstreept. Een goede hygiëne en het voorkomen van huidbeschadigingen zijn dan ook de belangrijkste preventieve maatregelen om het ontstaan van een uierontsteking (p. 14-16 stalboekje) te vermijden. Pas hiertoe een goede reiniging en desinfectie toe van de hokken, verwijder dagelijks de mest uit het kraamhok en houd de vloer van de hokken zoveel mogelijk droog. Ook het toedienen van voldoende kwaliteitsvol vers drinkwater is zeer belangrijk tijdens de lactatie.

Dit antwoord werd door het Varkensloket en de leden van het Praktijkcentrum varkens met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van het antwoord op uw vraag. De gebruiker van dit antwoord ziet af van elke klacht tegen het Varkensloket, de leden van het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van het gegeven antwoord. In geen geval zal het Varkensloket, het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van dit antwoord.